

FaR i praktiken

Centrum för fysisk aktivitet – ett regionalt kunskapscentrum

Vårt   **Vad**   **För/med**   **Syfte**
uppdrag   **vi gör**   **vem/vilka**

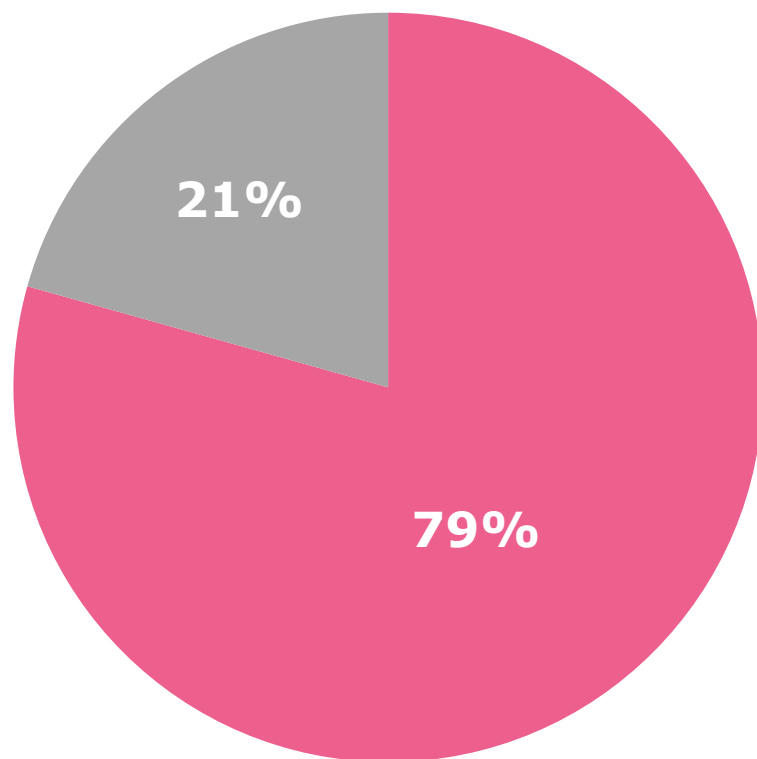
Utbildning och implementering av FaR

1. Nätbaserad introduktionsutbildning
2. Utbildning om FaR i praktiken 2026-04-09
3. Lokal FaR-rutin
4. Uppföljning efter 6 månader
5. Uppföljning efter 12 månader

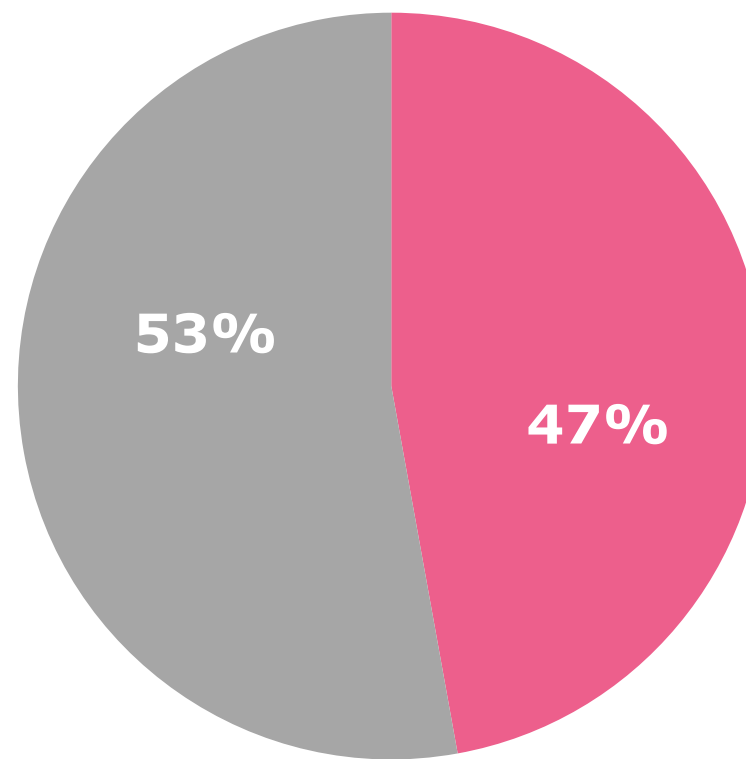
Andel **VC** i **VGR** som **ökat** ordinerade FaR (DV200) från 2023 till 2024

VC MED statsbidrag

■ ökat   ■ inte ökat

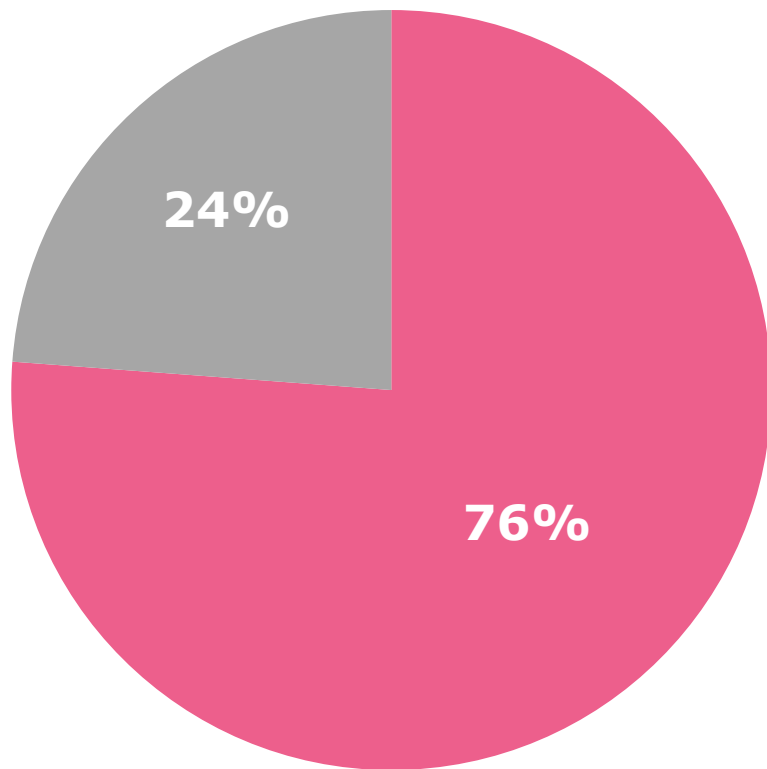
VC UTAN statsbidrag

■ ökat   ■ inte ökat

Andel **REHAB** i **VGR** som **ökat** ordinerade FaR (DV200) från 2023 till 2024

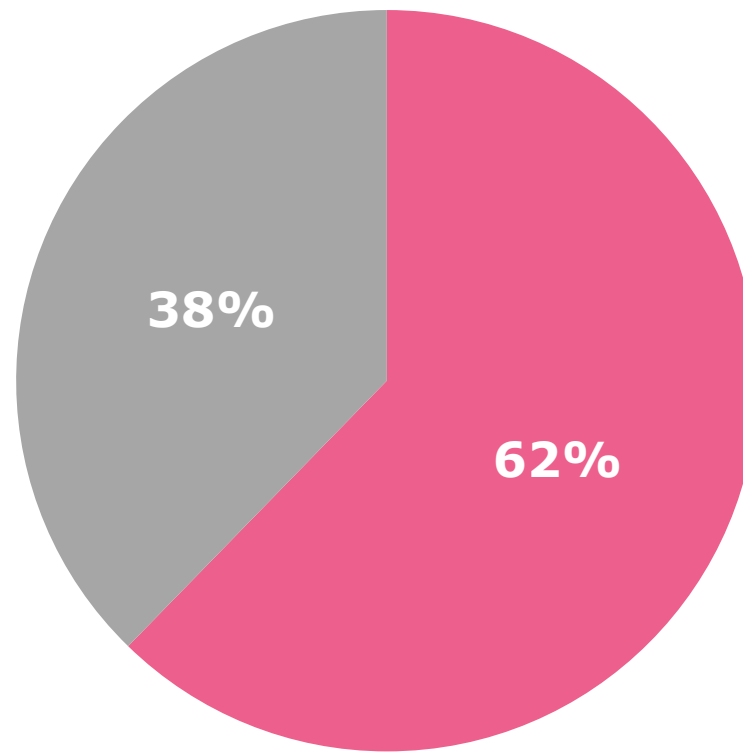
Rehab MED statsbidrag

■ ökat

■ inte ökat

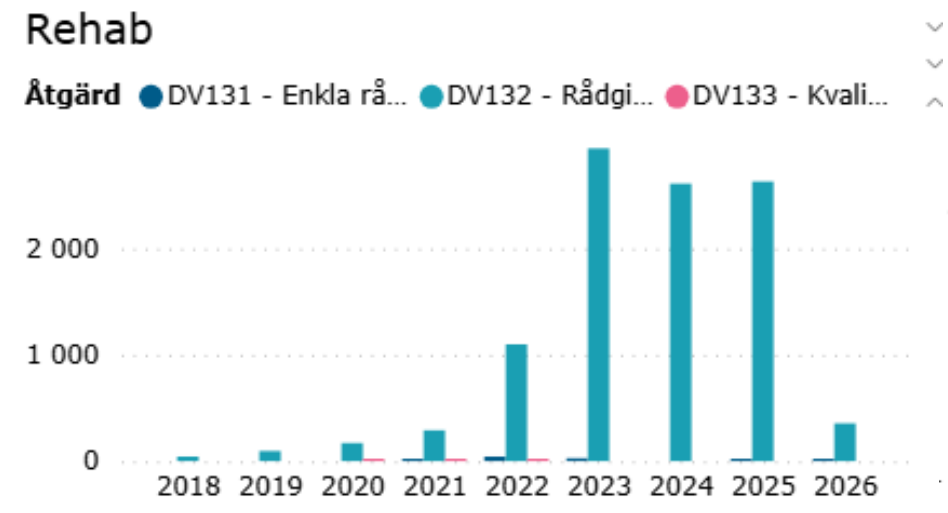
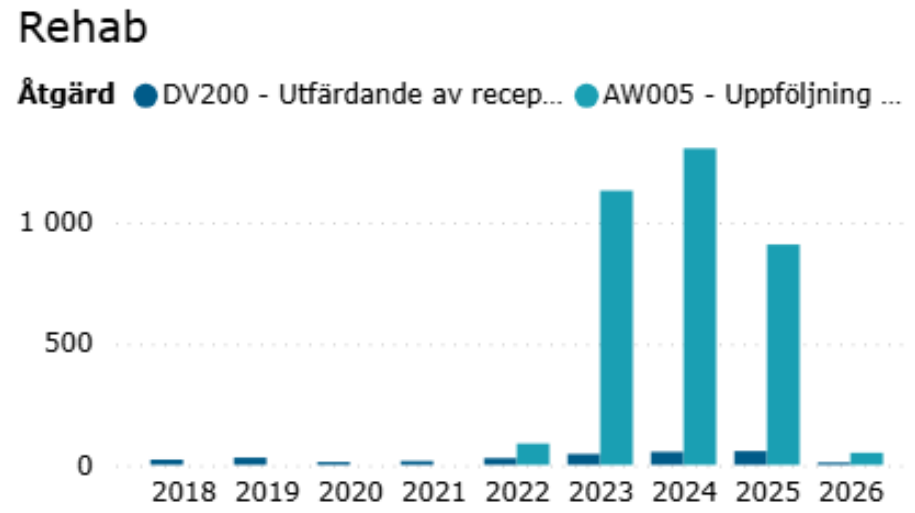
Rehab UTAN statsbidrag

■ ökat

■ inte ökat

Statistik av FaR per år - Fysrehab

Rehab - Delregional Nämnd, Kommun, Vårdenhet

- Skaraborg
- Gullspång
- Hjo
- Karlsborg
- Lidköping
  - Fysrehab Lidköping AB
  - Närhälsan Lidköping r
  - Rehabcentrum Lidköp.
- Mariestad
- Skara
- Skövde
- Tibro
- Tidaholm
- Töreboda
- Vara
- DRN, Södra
- DRN, Västra

Varför ska vi arbeta med fysisk aktivitet och FaR?

- Ökad fysisk aktivitet ger bättre hälsa
- Sjukdomsförebyggande och sjukdomsbehandlande

Fysisk aktivitet

- prevention och behandling

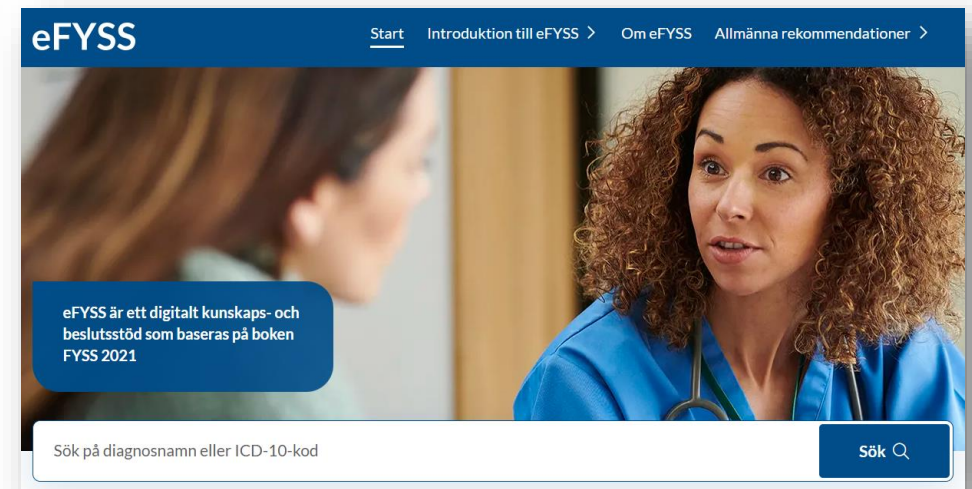
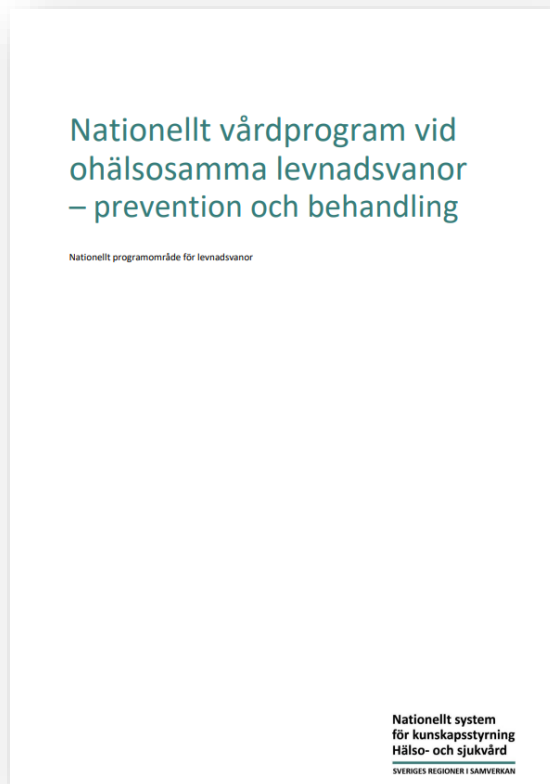
Alkohol-beroende	Artros	Astma	Benartär-sjukdom	Blodfetts-rubbningar	Cancer	Demens
Depression	Diabetes typ 1	Diabetes typ 2	Fibromyalgi	Förmaks-flimmer	Hjärtsvikt	Hypertoni
Insomni	Klimakterie-besvär	Kranskärls-sjukdom	KOL	Lungfibros	Metabola syndromet	Migrän
Multipel skleros	Myosit	Osteoporos	Parkinsons sjukdom	PCOS	Psoriasis	Reumatoid artrit
Rygg- och nackbesvär	Ryggmärgs-skada	Schizofreni	Stroke	SLE	Ångest	Övervikt och fetma

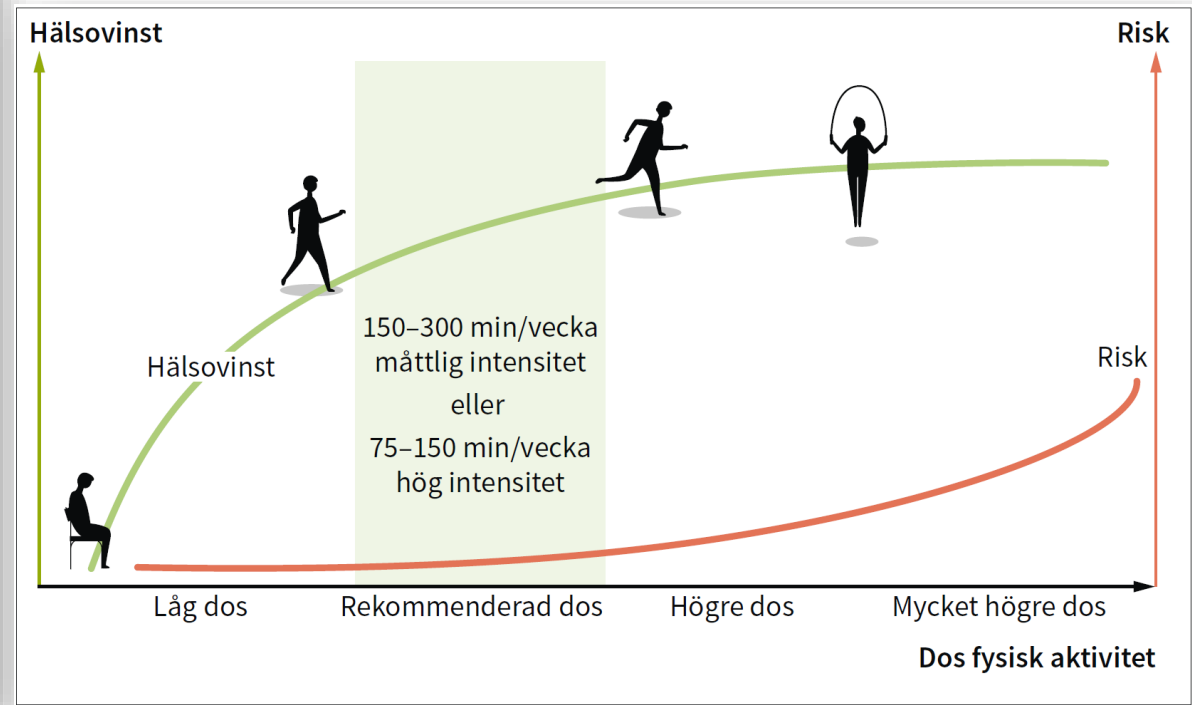
Hur ska vi arbeta med fysisk aktivitet?

- Riktlinjer och rekommendationer

Riktlinjer och kunskapsstöd

Rekommendationer

FaR som metod

- Svensk FaR – 3 delar
  - Evidensen
- Patientens opplevelse

Evidensen

- Svensk FaR-behandling ökar fysisk aktivitetsnivå
- FaR ger större ökning i aktivitetsnivå än rådgivning
- Följsamhet FaR är bättre än följsamhet läkemedel
- Nio av tio patienter väljer fysisk aktivitet före farmakologisk behandling
- Skriftlig ordination ökar motivationen hos patienter
- Uppföljning underlättar beteendeförändring för patienter

FaR i praktiken

Patientfall

FaR-rutin på enheten

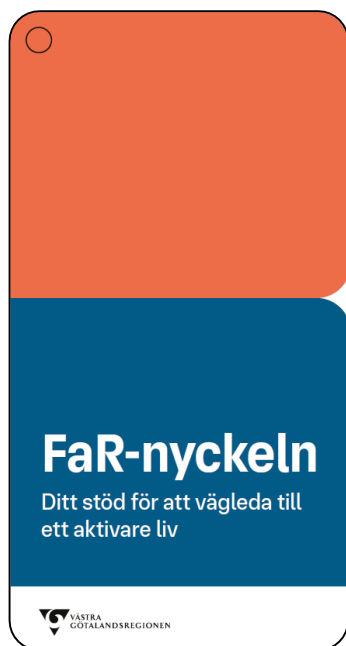

Vad gör ni redan?

Utvärdering av nuvarande FaR-arbete

Vad fungerar bra (behålla) i vårt nuvarande FaR-arbete?	Samtalet kring vikten av fysisk aktivitet.
Vad fungerar mindre bra (förändra/utveckla) i vårt nuvarande FaR-arbete?	Ibland upplever vi att uppföljningsarbetet kan bli bättre.
Vad skulle kunna underlätta vårt FaR-arbete?	Att vi arbetar fram en gemensam tydlig rutin att förhålla oss till

FaR-nyckeln – ett material för dig som medarbetare

FaR-nyckeln
Ditt stöd för att vägleda till ett aktivare liv

YVRA
GÖTALANDSREGIONEN

Fysisk aktivitet på recept

Vad är FaR?

FaR (fysisk aktivitet på recept) är en evidensbaserad metod inom hälso- och sjukvården. Metoden syftar till att förebygga och behandla sjukdom genom att stödja till ökad fysisk aktivitet. FaR kan användas som alternativ eller komplement till behandling med läkemedel.

Alla legitimerade medarbetare inom hälso- och sjukvården har möjlighet att erbjuda FaR för att förebygga eller behandla sjukdom.

FaR som metod består av tre delar:

- individuellt rådgivande samtal
- individanpassad skriftlig ordination
- individanpassad uppföljning.

4 Version 3.0 © VGR Centrum för fysisk aktivitet, 2024

Allmänna rekommendationer

Vuxna 18–64 år

Tips för att komma igång

- 1. Minska stillasittande**
  - Ta en rörelsepaus en gång i halvtimmen
  - Skapa möjlighet att stå delar av dagen
- 2. Öka vardagsaktivitet**
  - Gå eller cykla som transport i vardagen
  - Gå av bussen någon/några hållplatser tidigare
  - Ta trapporna istället för hissen
  - Parkera bilen en bit bort
- 3. Öka fysisk aktivitet**
  - Hög pulsen under promenaden genom att gå i backe eller trappa
  - Belasta musklerna genom att göra styrkeövningar hemma, på gym eller utegym
  - Prova aktiviteter på en träningsanläggning eller i en förening

Ta kontakt med en fysioterapeut vid behov av hjälp med att anpassa träningen.

8 Version 3.0 © VGR Centrum för fysisk aktivitet, 2024

Diagnosspecifika rekommendationer

Typ 2-diabetes

Pulshöjande fysisk aktivitet

Intensitet	Duration	Frekvens
Mättlig	≥150 min/vecka	3–7 ggr/vecka
Hög	≥75 min/vecka	3–5 ggr/vecka
Kombinerad	≥90 min/vecka	3 ggr/vecka

Muskelstärkande fysisk aktivitet

Övningar	Repetitioner	Set	Antal
8–10	8–12	1–3	2–3 ggr/vecka

Referens: FySS 2021

31 Version 3.0 © VGR Centrum för fysisk aktivitet, 2024

Samtalsverktyg

Hälsovinster

Bilden visar dos-responssambandet mellan fysisk aktivitet och hälsa. Hälsovinsten är störst om man går från en låg aktivitetsnivå till rekommenderad dos av fysisk aktivitet. Figuren visar även dos-responssambandet mellan fysisk aktivitet och risker. Risker är låg vid rekommenderad dos och ökar först vid högre/mycket högre dos.

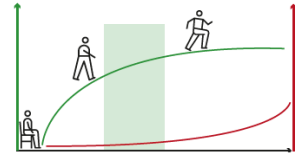

Illustration: FYSS 2021 (YFA/Typoform AB).

76 Version 3.0 © VGR Centrum för fysisk aktivitet, 2024

Hälsoeffekter

Vuxna

Förbättrar självkänslan

Minskar smärta

Förbättrar styrka

Minskar oro och nedstämdhet

Sänker blodsockret

Ger ökad livskvalitet

Minskar stress

Förbättrar konditionen

Stärker skelettet

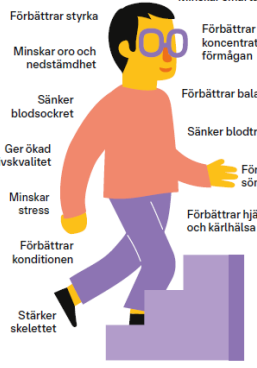
Förbättrar koncentrationsförmågan

Förbättrar balansen

Sänker blodtrycket

Förbättrar sömnen

Förbättrar hjärt- och kärlhälsa

77 Version 3.0 © VGR Centrum för fysisk aktivitet, 2024

Material för patienter

Informationsblad

Om fysisk aktivitet på recept (FaR)

Vuxna

Det går att förebygga, förbättra och behandla många sjukdomar genom regelbunden fysisk aktivitet. Du som behöver stöd för att komma igång med det kan få fysisk aktivitet på recept (FaR). Det innebär att du får stöd av din vårdcentral för att hitta en fysisk aktivitet som är anpassad till dina behov, förutsättningar och önskemål.

Fysisk aktivitet som behandling
Fysisk aktivitet kan erbjuda eller komplettera läkemedel och har positiva effekter på flera av våra vanligaste sjukdomar. Behandling består av behandling till största delen av fysisk aktivitet.

När du rör dig mer och regelbundet sker förändringar i kroppen och hjärnan. Det gör att du orkar mer och blir bättre både fysiskt och psykiskt. Du kan förbättra både din kondition och din muskeltäthet. Det är också viktigt att du sover bättre, känner dig gladare och får lättare att hantera stress.

De positiva effekterna får du oavsett ålder eller tidigare erfarenheter av att vara fysiskt aktiv. All rörelse räknas. Det är aldrig för sent att börja röra på sig. Om du är otrönad kommer du snabbt att märka att du blir fysiskt starkare.

Vem kan få FaR?
Du kan få FaR om du behöver öka din fysiska aktivitet för att förebygga eller behandla sjukdomar. Prata med din vårdcentral, till exempel vårdcentral eller rehabenhet om du är intresserad av FaR.

Vad ingår i FaR?
Vid behandling med FaR ingår följande:

- Samtal om tidigare och nuvarande fysisk aktivitet.
- En överenskommen skriftlig ordination på en eller flera fysiska aktiviteter som är anpassade till ditt hälsotillstånd, din livssituation och dina intressen.
- Uppföljning utifrån ditt behov.

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Fysisk aktivitet som medicin vid Artros

Det går att förebygga, förbättra och behandla många sjukdomar genom regelbunden fysisk aktivitet. Du kan få fysisk aktivitet på recept (FaR) som stöd för att komma igång. Det innebär att du får stöd av din vårdcentral för att hitta en fysisk aktivitet som är anpassad till dina behov, förutsättningar och önskemål.

Hur kan rörelse hjälpa mig?
När du rör på dig produceras ledvätska som fungerar som smörjmedel för leden. Fysisk aktivitet har även en smärtlindrande effekt som oftast är bättre än läkemedelsbehandling, dessutom är den fri från biverkningar. När du rör på dig frisätts endorfiner, kroppens naturliga smärtmedel. Med starkare muskler minskar belastningen över leden, vilket ger både smärtlindring och ökar din möjlighet att vara aktiv i vardagen.

Förändring har varit att fysisk aktivitet förbättrar livskvaliteten vid artros. Fysisk aktivitet är en fortsatta-behandling vid artros, tillsammans med hälsosamma livsval och vårdcentral.

Hur kan jag börja?
Starta på din nivå och stega successivt. Det kan innebära att du minskar stillasittandet genom att ta rörelsepauser, eller att du kommer igång med vardagsaktiviteter, som att ta korta promenader. Det kan också innebära att komma igång med en aktivitet, exempelvis grupptennis, gym eller fitnessaktivitet. Välj något som passar dig och som du tror med. All rörelse räknas!

1. Byt stillasittande
2. Öka vardagsaktivitet
3. Öka fysisk aktivitet

→ I rörelseguiden kan du hitta inspiration och förslag på aktiviteter. vgrgion.se/rörelseguiden

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Små förändringar kan göra stor skillnad för din hälsa.

All rörelse räknas!

Regelbunden vardagsrörelse ger starka effekter på kropp och hälsa. En vecka är tillräckligt för att du ska känna skillnad. Den som rör sig minst har mest aktivitet på ett rörelse tag. Med tillägg av mer ansträngande aktiviteter några gånger i veckan sker ökade hälsoeffekter.

Bilden visar sambandet mellan fysisk aktivitet och hälsa.

Hur mycket rörelse behöver vi?

- Aktivitet där du blir trött i musklerna 2 gånger/vecka. Exempel: styvbömmingar hemma, tennis, på gym.
- Aktivitet där du blir mycket andfådd 75-100 min/vecka. Exempel: jogging, styrka, dansa.
- Aktivitet där du blir lite andfådd 300-300 min/vecka. Exempel: snabb promenad, cykla.
- Aktivitet i vardagen. Så ofta som möjligt. Exempel: ta trapporna, låt matkassan packas i bilen en bit bort, ta en rörelsepaus en gång i halvtimmen.

Hur ser förhållandet mellan aktivitetspyramidens olika delar ut i ditt liv?
Hitta ett sätt till nästa i någon form varje dag.

Rörelseguiden inspiration till mer rörelse vgrgion.se/rörelseguiden

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Affischer

Hälsoeffekter av fysisk aktivitet, vuxna

- Förbättrar styrka
- Minskar oro och nedstämdhet
- Sänker blodsockret
- Ger ökad livskvalitet
- Minskar stress
- Förbättrar konditionen
- Stärker skelettet
- Förbättrar självkänslan
- Minskar smärta
- Förbättrar koncentrationsförmågan
- Förbättrar balansen
- Sänker blodtrycket
- Förbättrar sömnen
- Förbättrar hjärt- och kärlhälsa

All rörelse räknas!

Regelbunden fysisk aktivitet ger goda hälsoeffekter både mentalt och fysiskt. All rörelse räknas! Även en liten ökning av fysisk aktivitet har effekter på hälsa, det är alltid bättre att göra lite än inget alls.

Referens: FVSS 2021, Fysisk aktivitet i sjukdomsprevention och sjukdomsbehandling.

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Centrum för fysisk aktivitet, VGR www.vgrgion.se/fva

Bildspel till väntrumms-tv

Tips för att komma igång

- Ta en kort rörelsepaus en gång i halvtimmen
- Gå eller cykla som transport i vardagen
- Parkera bilen en bit bort

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Flödesschema FaR

FaR i praktiken

1. Individuellt rådgivande samtal

- Bedömning fysisk aktivitet
- Sjukdomsspecifika mått
- Erfarenheter
- Motivation
- Beredskap

2. Individuellt skriftlig ordination

3. Individuellt uppföljning

1. Individuellt rådgivande samtal

- Be om lov
- Utforska, ställ öppna frågor
- Lyssna nyfiket
- Bekräfta patienten
- Erbjud information

Samtalsverktyg

Samtalsguide vid ordination av FaR

Den här guiden kan ge inspiration och vara ett stöd i samtal vid ordination av FaR.

Utforska tidigare erfarenheter och nuvarande fysisk aktivitet

- Är det okej att vi pratar en stund om fysisk aktivitet?
- Berätta, hur ser dina rörelsevanor ut?

Se samtalsverktyg Aktivitetsfrågor.

Lyssna in och fånga upp erfarenheter, stillasittande, vardagsaktivitet och träning. All aktivitet räknas. Sammanfatta och bekräfta det som redan görs.

Erbjud information

Vid otillräcklig aktivitetsnivå, samtala om rekommenderad dos och effekter.

- Vad känner du redan till om effekter av fysisk aktivitet vid... [diagnos]?
- Vill du att jag berättar lite mer om...?
Se Diagnosspecifika rekommendationer.
- Vad tänker du kring det här?

Version 3.0 © VGR Centrum för fysisk aktivitet, 2024 67

Samtalsverktyg

Utforska motivation

- Har du funderat över vad du skulle vilja göra?

Utforska motivation och beredskap, se samtalsverktyg MI-skalar.

Formulera individanpassad ordination

- Vi har pratat om hur det ser ut nu, vilka effekter fysisk aktivitet kan ha på din hälsa och hur du tänker att du kan vara fysiskt aktiv. Vi sammanfattar detta i ett recept på fysisk aktivitet, en skriftlig plan som du får med dig hem som ett stöd i att genomföra den här förändringen.

Formulera skriftlig målsättning tillsammans

- Vilka mål har du?
- Vilka effekter skulle du vilja uppnå?

Återkoppla från det som sagts tidigare i samtalet och fyll i de fält som är aktuella i receptet angående stillasittande, vardagsaktivitet, fysisk aktivitet/träning.

Sammanfatta receptet. – Hur känns det här?

Planera uppföljning

- När tycker du att vi ska stämma av hur det går med den fysiska aktiviteten?

Fyll i datum för uppföljningen och om den ska ske per telefon, fysiskt besök eller digitalt.

Version 3.1 © VGR Centrum för fysisk aktivitet, 2024 68

1. Bedömning Pulshöjande fysisk aktivitet

Samtalsverktyg

Frågor kring pulshöjande fysisk aktivitet

Fråga 1

Hur mycket tid ägnar du en vanlig vecka åt fysisk träning som gör dig andfådd, t.ex. löpning, motionsgymnastik eller bollsport?

- 0 min
- Mindre än 30 min
- 30-60 min
- 60-90 min
- 90-120 min
- Mer än 120 min

Fråga 2

Hur mycket tid ägnar du en vanlig vecka åt vardagsmotion, t.ex. promenader, cykling eller trädgårdsarbete? Räkna samman all tid.

- 0 min
- Mindre än 30 min
- 30-60 min
- 60-90 min
- 90-150 min
- 150-300 min
- Mer än 300 min

		Fråga 2: måttlig intensitet							
		Minuter	0	<30	30-60	60-90	90-150	150-300	>300
Fråga 1: hög intensitet	0	0	15	45	75	120	225	300	
	<30	30	45	75	105	150	255	330	
	30-60	90	105	135	165	210	315	390	
	60-90	150	165	195	225	270	375	450	
	90-120	210	225	255	285	330	435	510	
	>120	240	255	285	315	360	465	540	

Skatta upplevd ansträngning med Borg-RPE-skalan

Låg intensitet (9-11)

- Känns lätt/mycket lätt

Måttlig intensitet (12-13)

- Känns något ansträngande
- Blir lite varm och lätt andfådd
- Kan prata i sammanhängande meningar

Hög intensitet (14-17)

- Känns ansträngande/mycket ansträngande
- Blir svettig och andfådd
- Svårt att prata i sammanhängande meningar

Samtalsverktyg

Borg RPE-skala®

Din upplevda ansträngning		Intensitetsnivå
6	Inte ansträngande alls	
7		
8		
8	Extremt lätt	Låg
9	Mycket lätt	
10	Lätt	
11		Måttlig
12	Något ansträngande	
13		Hög
14	Ansträngande	
15		
16	Mycket ansträngande	
17		
18	Extremt ansträngande	
19	Maximalt ansträngande	
20		

1. Bedömning Stillasittande

Samtalsverktyg

Fråga kring stillasittande

Hur mycket sitter du under ett normalt dygn om man räknar bort sömn?

- Så gott som hela dagen
- 13-15 timmar
- 10-12 timmar
- 7-9 timmar
- 4-6 timmar
- 1-3 timmar
- Aldrig

Källa: Forskargruppen för fysisk aktivitet och hälsa, GIH, utvärderad 2014.

- $\leq$ 4-6 timmar verkar OK
- $\geq$ 7 timmar – riskfaktor

- Bryt upp långa perioder av sittande så ofta som möjligt
- Störst hälsoeffekt hos de minst fysiskt aktiva

Owen et al. 2010, Ekelund et al. 2016

1. Bedömning

Muskelstärkande fysisk aktivitet

Samtalsverktyg

Fråga kring muskelstärkande fysisk aktiviteter

Hur många dagar under en vanlig vecka utövar du muskelstärkande fysisk aktivitet, t.ex. med redskap eller kroppen som belastning?

- 0 dagar
- 1 dag
- 2 dagar
- 3 dagar eller fler

Källa: Centrum för fysisk aktivitet, Västra Götalandsregionen.

- Öka/bibehålla styrka, muskulär uthållighet eller muskelmassa
- Kroppens stora muskelgrupper minst 2 gånger/vecka

1. Utforska beredskap och motivation

- Tidigare erfarenheter
- Hinder och möjligheter
- Motivation
- Tilltro
- Beredskap

The screenshot shows a counseling tool interface with a pink header bar containing the text 'Samtalsverktyg' on both sides, flanked by circular icons. The main content is divided into two columns.

Motiverande samtal

Be om lov att få fråga, informera, rekommendera:

- Är det OK att...?
- Får jag berätta lite om...?

Ställ öppna, utforskande frågor

- Vad känner du till om...?
- Vad gör du redan för att...?
- Hur ser du på...?
- Vad innebär detta för dig...?
- Vad skulle du kunna börja med...?
- På vilket sätt...?
- Vad blir ditt nästa steg...?

Spegla och reflektera

- Så du funderar på...
- Du är osäker... samtidigt som du...
- Så det som gör det viktigt för dig är...
- Du ser möjligheter att... och ditt nästa steg blir...

Sammanfatta relevanta delar till en helhet.

MI-skalar

Hur viktigt är det för dig att...?

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Hur säker är du på att genomföra det här?

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Hur beredd är du på att genomföra det här?

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Rörelsepaus

Energipiller Kondition

1. Luftboxa
2. Höga knän
3. Twisthopp
4. Lufthopprep
5. Krysshopp
6. Jogga på stället

FaR i praktiken

1. Individuellt
rådgivande samtal

2. Individanpassad
skriftlig ordination

3. Individanpassad
uppföljning

Överenskommelse:

- Målsättning
- Stillasittande vardagsaktivitet
- Typ av fysisk aktivitet
- Dos

2. Individanpassad skriftlig ordination

Grundad på:

- Patientens tillstånd (hälsostatus, diagnos, funktionsnivå)
- Nuvarande och tidigare fysisk aktivitet
- Förändringsberedskap, motivation, tilltro
- Förutsättningar och mål

Dosera utifrån patientens utgångsläge -
stegra successivt

Diagnosspecifika rekommendationer			
Hypertoni			
Pulshöjande fysisk aktivitet			
Intensitet	Duration	Frekvens	
Måttlig	≥150 min/vecka	3-7 ggr/vecka	
eller			
Hög	≥75 min/vecka	3-5 ggr/vecka	
eller			
Kombinerad	≥90 min/vecka	3 ggr/vecka	
Muskelstärkande fysisk aktivitet			
Övningar	Repetitioner	Set	Antal
8-10	8-12	1-3	2-3 ggr/vecka

2. Ordinationsblanketten

- Målsättning
  - Patientens mål, exempel:
    - sänka blodtryck, blodsocker
    - minska smärta
    - öka välbefinnande
    - bli piggare
    - sova bättre
    - bli starkare
    - få bättre kondition

Recept – fysisk aktivitet

Ordinator / Enhet	Personnr	Datum
	Namn	
	Adress	
	Telefon	

Målsättning

Sänka blodtryck, bli piggare, sova bättre

I vardagen

☐ Minska stillasittandet	1:
	2:
☐ Öka vardagsaktiviteten	1:
	2:

Fysisk aktivitet / träning ①

Aktivitet:
☐ Kondition ☐ Styrka ☐ Rörlighet/Smidighet ☐ Balans ☐ Övrigt:
Antal tillfällen per vecka: Antal minuter per tillfälle:
Ansträngningsgrad: ☐ Låg (Borgskala 9-11) ☐ Måttlig (Borgskala 12-13) ☐ Hög (Borgskala 14-17)
Undvik eller var försiktig med:

Fysisk aktivitet / träning ②

Aktivitet:
☐ Kondition ☐ Styrka ☐ Rörlighet/Smidighet ☐ Balans ☐ Övrigt:
Antal tillfällen per vecka: Antal minuter per tillfälle:
Ansträngningsgrad: ☐ Låg (Borgskala 9-11) ☐ Måttlig (Borgskala 12-13) ☐ Hög (Borgskala 14-17)
Undvik eller var försiktig med:

Uppföljning

☐ Återbesök: datum   tid
☐ Telefon: datum   tid
☐ Video: datum   tid
Annan vårdgivare:

Receptet är giltigt max 1 år från ordinationsdatum

2. Ordinationsblanketten

- Minska stillasittande
  - Bryt stillasittandet, exempel:
    - stå upp 2 minuter var 30:e min
    - stå upp 10 min varje timma
    - stå upp i reklampauserna vid tv-tittande
    - stå upp under telefonsamtal

Receipt – fysisk aktivitet

Ordinatór / Enhet	Personnr	Datum
	Namn	
	Adress	
	Telefon	

Målsättning

Sänka blodtryck, bli piggare, sova bättre

I vardagen

☒ Minska stillasittandet	1: stå upp 2 minuter var 30:e min
	2:
☐ Öka vardagsaktiviteten	1:
	2:

Fysisk aktivitet / träning ①

Aktivitet:
☐ Kondition ☐ Styrka ☐ Rörlighet/Smidighet ☐ Balans ☐ Övrigt:
Antal tillfällen per vecka: Antal minuter per tillfälle:
Ansträngningsgrad: ☐ Låg (Borgskala 9-11) ☐ Måttlig (Borgskala 12-13) ☐ Hög (Borgskala 14-17)
Undvik eller var försiktig med:

Fysisk aktivitet / träning ②

Aktivitet:
☐ Kondition ☐ Styrka ☐ Rörlighet/Smidighet ☐ Balans ☐ Övrigt:
Antal tillfällen per vecka: Antal minuter per tillfälle:
Ansträngningsgrad: ☐ Låg (Borgskala 9-11) ☐ Måttlig (Borgskala 12-13) ☐ Hög (Borgskala 14-17)
Undvik eller var försiktig med:

Uppföljning

☐ Återbesök: datum   tid
☐ Telefon: datum   tid
☐ Video: datum   tid
Annan vårdgivare:

Receptet är giltigt max 1 år från ordinationsdatum

2. Ordinationsblanketten

- Öka vardagsaktivitet
  - Byt ut tid i inaktivitet till aktivitet, exempel:
    - gå av bussen en hållplats tidigare till jobbet varje dag
    - ta cykeln till mataffären en gång/vecka
    - ta trapporna istället för hissen upp till lägenheten varje dag

Recept – fysisk aktivitet

Ordinator / Enhet	Personnr	Datum
	Namn	
	Adress	
	Telefon	

Målsättning

Sänka blodtryck, bli piggare, sova bättre

I vardagen

☒ Minska stillasittandet	1: stå upp 2 minuter var 30:e min
	2:
☐ Öka vardagsaktiviteten	1: gå av bussen en hållplats tidigare till jobbet varje dag
	2:

Fysisk aktivitet / träning ①

Aktivitet:
☐ Kondition ☐ Styrka ☐ Rörlighet/Smidighet ☐ Balans ☐ Övrigt:
Antal tillfällen per vecka: Antal minuter per tillfälle:
Ansträngningsgrad: ☐ Låg (Borgskala 9-11) ☐ Måttlig (Borgskala 12-13) ☐ Hög (Borgskala 14-17)
Undvik eller var försiktig med:

Fysisk aktivitet / träning ②

Aktivitet:
☐ Kondition ☐ Styrka ☐ Rörlighet/Smidighet ☐ Balans ☐ Övrigt:
Antal tillfällen per vecka: Antal minuter per tillfälle:
Ansträngningsgrad: ☐ Låg (Borgskala 9-11) ☐ Måttlig (Borgskala 12-13) ☐ Hög (Borgskala 14-17)
Undvik eller var försiktig med:

Uppföljning

☐ Återbesök: datum   tid
☐ Telefon: datum   tid
☐ Video: datum   tid
Annan vårdgivare:

Receptet är giltigt max 1 år från ordinationsdatum

2. Ordinationsblanketten

- Fysisk aktivitet/träning:
  - Aktivitet
  - Kondition, styrka, rörlighet/smidighet, balans
  - Antal tillfällen/vecka
  - Antal minuter/tillfälle
  - Ansträngningsgrad enligt Borg RPE-skalan
  - Undvik/var försiktig med

Recept – fysisk aktivitet

Ordinator / Enhet	Personnr	Datum
	Namn	
	Adress	
	Telefon	

Målsättning

Sänka blodtryck, bli piggare, sova bättre

I vardagen

☒ Minska stillasittandet	1: stå upp 2 minuter var 30:e min
	2:

☐ Öka vardagsaktiviteten	1: gå av bussen en hållplats tidigare till jobbet varje dag
	2:

Fysisk aktivitet / träning ①

Aktivitet: Promenad
☒ Kondition ☐ Styrka ☐ Rörlighet/Smidighet ☐ Balans ☐ Övrigt:
Antal tillfällen per vecka: 2   Antal minuter per tillfälle: 30
Ansträngningsgrad: ☐ Låg (Borgskala 9-11) ☒ Måttlig (Borgskala 12-13) ☐ Hög (Borgskala 14-17)
Undvik eller var försiktig med:

Fysisk aktivitet / träning ②

Aktivitet:
☐ Kondition ☐ Styrka ☐ Rörlighet/Smidighet ☐ Balans ☐ Övrigt:
Antal tillfällen per vecka: Antal minuter per tillfälle:
Ansträngningsgrad: ☐ Låg (Borgskala 9-11) ☐ Måttlig (Borgskala 12-13) ☐ Hög (Borgskala 14-17)
Undvik eller var försiktig med:

Uppföljning

☐ Återbesök: datum   tid
☐ Telefon: datum   tid
☐ Video: datum   tid
Annan vårdgivare:

Receptet är giltigt max 1 år från ordinationsdatum

2. Ordinationsblanketten

- Uppföljning
  - Hur? Besök, videobesök, telefon
  - När? Datum, tid

Recept – fysisk aktivitet

Ordinator / Enhet	Personnr	Datum
	Namn	
	Adress	
	Telefon	

Målsättning

Sänka blodtryck, bli piggare, sova bättre

I vardagen

☒ Minska stillasittandet	1: stå upp 2 minuter var 30:e min
	2:
☐ Öka vardagsaktiviteten	1: gå av bussen en hållplats tidigare till jobbet varje dag
	2:

Fysisk aktivitet / träning ①

Aktivitet: Promenad

Kondition Styrka Rörlighet/Smidighet Balans Övrigt:

Antal tillfällen per vecka: 2   Antal minuter per tillfälle: 30

Ansträngningsgrad: Låg (Borgskala 9-11) Måttlig (Borgskala 12-13) Hög (Borgskala 14-17)

Undvik eller var försiktig med:

Fysisk aktivitet / träning ②

Aktivitet:

Kondition Styrka Rörlighet/Smidighet Balans Övrigt:

Antal tillfällen per vecka: Antal minuter per tillfälle:

Ansträngningsgrad: Låg (Borgskala 9-11) Måttlig (Borgskala 12-13) Hög (Borgskala 14-17)

Undvik eller var försiktig med:

Uppföljning

Återbesök: datum   tid

Telefon: datum 2023-04-04 tid 13:00

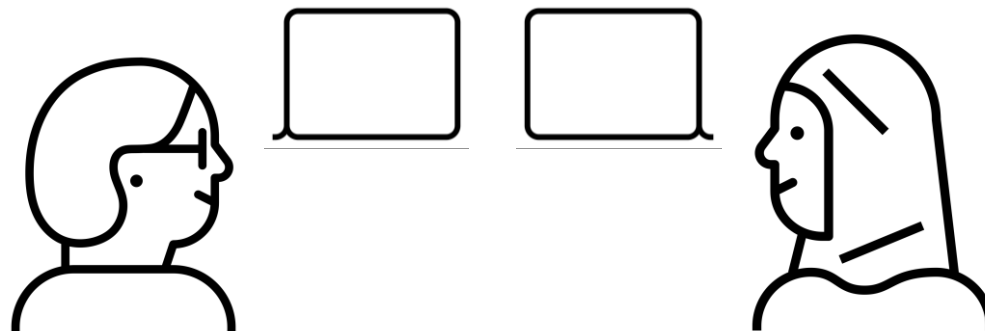
Video: datum   tid

Annan vårdgivare:

Receptet är giltigt max 1 år från ordinationsdatum

2. Vid kortare samtal

- Koncentrera samtalet kring målsättning, minskat stillasittande och ökad vardagsaktivitet
- Fortsätt vid nästa besök eller boka tid till medarbetare som fortsätter processen

FaR i praktiken

1. Individuellt
rådgivande samtal

2. Individuellt
skriftlig ordination

3. Individuellt
uppföljning

- Utvärdering fysisk aktivitet och sjukdomsspecifika mått
- Ev. justering av läkemedel
- Ev. progression fysisk aktivitet

3. Individanpassad uppföljning

- Förstärker följsamhet till ordinationen
- Förskrivande vårdgivare ansvarar för att uppföljning sker
- Planera uppföljning (när, hur) vid ordinationstillfället
  - Fysiskt besök, videobesök eller telefonsamtal
- Vid låg beredskap/motivation – tätare uppföljningar
- För vårdenhet med kort vårddid: kopia på FaR skickas till uppföljande vårdenhet

Samtalsverktyg

Samtalsguide vid uppföljning av FaR

Den här guiden kan ge inspiration och vara ett stöd vid uppföljning av FaR. Uppföljningen syftar till att följa upp hur det har gått med den planerade fysiska aktiviteten samt hälsoutfall och måluppfyllelse.

Följsamhet till FaR (vid korttidsuppföljning)

- Hur har det fungerat att följa det upplägg vi planerade?
- Vad har fungerat bra?
- Vad behöver du för stöd framåt?

Måluppfyllelse (vid långtidsuppföljning)

- Din målsättning när du fick ditt FaR var ...
I vilken utsträckning har det uppnåtts?

Hälsoutfall (vid långtidsuppföljning)

Samtala om effekten av den ordinerade fysiska aktiviteten på aktuellt sjukdomstillstånd.

- Har du upplevt några effekter?
- Hur har din hälsa påverkats?

Behov av ny ordination?

Behöver hela eller delar av receptet justeras?
Är patienten redo att lägga till ytterligare aktivitet?

Fortsatt fysisk aktivitet

Behövs ytterligare uppföljning eller stöd?

KVÅ-koder

- DV131 Enkla råd om fysisk aktivitet
- DV132 Rådgivande samtal om fysisk aktivitet
- DV133 Kvalificerat rådgivande samtal om fysisk aktivitet
- DV200 Utfärdande av FaR
- AW005 Uppföljning av FaR

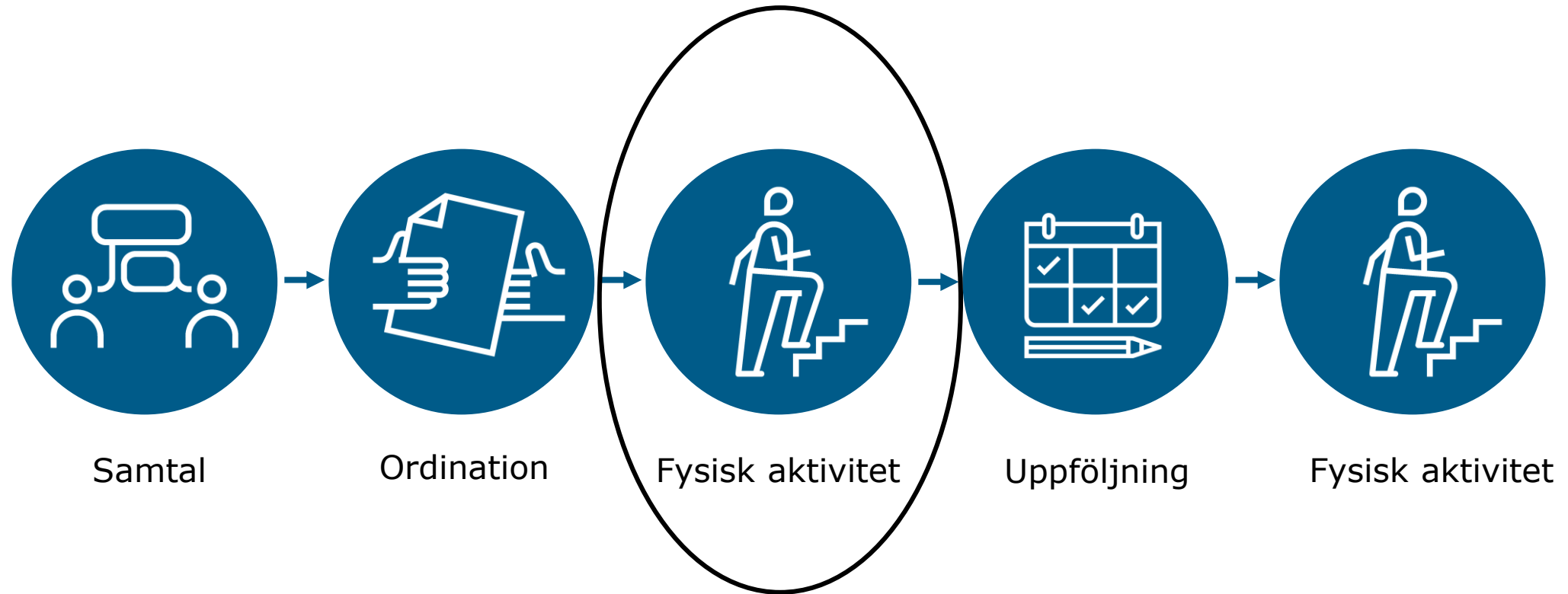

Rörelsepaus

Energipiller Balans

1. Gå på linje
2. Stå på ett ben
3. Snurra runt ett varv
4. Rita cirkel med ena foten
5. Stå med fötterna ihop och blunda
6. Stå med ena foten framför den andra

Flödesschema FaR

Från recept till aktivitet

- Hemmiljö - vardagsaktivitet, hemmaträning, promenader, cykling
- Friskvårdsanläggning - gym, vattenträning, gruppträning
- Förening - dans, bollsport, racketsport, kampsport

→ Rörelseguiden

www.vgregion.se/rorelseguiden

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

Hej!

Rörelseguiden lotsar dig till ett rörligare liv i hela Västra Götaland.

Kika in! Här hittar du:

- Tips på kom Igång-nivå
- Daglig rörelse på egen hand
- Aktiviteter med en trygg start
- Träningsprogram på olika nivåer
- Länkar till kommunernas utbud
- Hänvisningar till individuellt stöd
- Webbinarier
- Aktivitet utifrån 20 olika diagnoser

vgregion.se/rorelseguiden

All rörelse räknas!

VGR15000

Rörelseguiden

Rör dig på egen hand! →

Hitta aktivitet nära dig!

→

Ta stöd för motivationen!

→

FaR-mottagning online

- För patienter som önskar stöd utifrån sitt FaR
- Stöd och vägledning av fysioterapeut via videobesök
- Kostnadsfritt
- Återkoppling till förskrivaren vid avslut

1177.se - sök på FaR-mottagning online

FaR-mottagning online

Har du fått Fysisk aktivitet på recept (FaR) och har svårt att komma i gång, eller vet inte hur du ska göra? Du som bor i Västra Götaland kan få kostnadsfritt stöd!

På FaR-mottagning online finns fysioterapeuter beredda att stötta dig som fått FaR. Du får personlig medicinsk vägledning med råd, motivation och instruktioner för att hitta just din hållbara aktivitetsnivå.

Boka tid

Du träffar fysioterapeuten via videomöte i mobil, surfplatta eller dator. Ladda ner appen Vård och Hälsa, välj FaR-mottagning online och boka en tid som passar dig. Du behöver e-legitimation när du bokar. Barn från 13 år bokar med egen e-legitimation.

Använd QR-koden eller länken: <https://vardochhalsa.vgregion.se>
Du kan också boka och avboka besöket på telefon: 031-346 06 40.

Vårdgivarwebben

www.vgregion.se/fysiskaktivitet

- Riktlinjer & kunskapsstöd
- Material
- Hänvisa vidare
- Utbildning
- Forskning
- Statistik
- Nyhetsbrev

Patientfall

- Man, 45 år
- Måttlig depression (tar inga mediciner)
- Nyupptäckt hypertoni 150/95 mmHg
- Stress och sover dåligt
- Sjukskriven från kontorsarbete sedan 3 månader tillbaka
- Sambo och ett barn (6 år)
- Har inte energi och lust till träning just nu
- Tycker om att vara i naturen
- Pulshöjande fysisk aktivitet: 60 min/vecka
- Stillasittande: 7-9 timmar/dag

Recept – fysisk aktivitet

Ordinator / Enhet	Personnr	Datum
	Namn	
	Adress	
	Telefon	

Målsättning

I vardagen

☐ Minska stillasittandet	1:
	2:
☐ Öka vardagsaktiviteten	1:
	2:

Fysisk aktivitet / träning ①

Aktivitet:	
☐ Kondition ☐ Styrka ☐ Rörlighet/Smidighet ☐ Balans ☐ Övrigt:	
Antal tillfällen per vecka:	Antal minuter per tillfälle:
Ansträngningsgrad: ☐ Låg (Borgskala 9-11) ☐ Måttlig (Borgskala 12-13) ☐ Hög (Borgskala 14-17)	
Undvik eller var försiktig med:	

Fysisk aktivitet / träning ②

Aktivitet:	
☐ Kondition ☐ Styrka ☐ Rörlighet/Smidighet ☐ Balans ☐ Övrigt:	
Antal tillfällen per vecka:	Antal minuter per tillfälle:
Ansträngningsgrad: ☐ Låg (Borgskala 9-11) ☐ Måttlig (Borgskala 12-13) ☐ Hög (Borgskala 14-17)	
Undvik eller var försiktig med:	

Uppföljning

☐ Återbesök:	datum	tid
☐ Telefon:	datum	tid
☐ Video:	datum	tid
Annan vårdgivare:		

Receptet är giltigt max 1 år från ordinationsdatum

Patientfall

- Man, 45 år
- Fibromyalgi
- Högt blodsocker och höga blodfetter
- Arbetar 50% på kontor, sjukskriven 50%
- Gift och två barn (13 och 15 år)
- Tränade fotboll som barn/ungdom
- Är rädd för att smärtan ska öka vid träning
- Går promenader, dock inte regelbundet
- Pulshöjande fysisk aktivitet: 45 min/vecka
- Stillasittande: 10-12 timmar/dag

Recept – fysisk aktivitet

Ordinator / Enhet	Personnr	Datum
	Namn	
	Adress	
	Telefon	

Målsättning

I vardagen

☐ Minska stillasittandet	1:
	2:
☐ Öka vardagsaktiviteten	1:
	2:

Fysisk aktivitet / träning ①

Aktivitet:
☐ Kondition ☐ Styrka ☐ Rörlighet/Smidighet ☐ Balans ☐ Övrigt:
Antal tillfällen per vecka: Antal minuter per tillfälle:
Ansträngningsgrad: ☐ Låg (Borgskala 9-11) ☐ Måttlig (Borgskala 12-13) ☐ Hög (Borgskala 14-17)
Undvik eller var försiktig med:

Fysisk aktivitet / träning ②

Aktivitet:
☐ Kondition ☐ Styrka ☐ Rörlighet/Smidighet ☐ Balans ☐ Övrigt:
Antal tillfällen per vecka: Antal minuter per tillfälle:
Ansträngningsgrad: ☐ Låg (Borgskala 9-11) ☐ Måttlig (Borgskala 12-13) ☐ Hög (Borgskala 14-17)
Undvik eller var försiktig med:

Uppföljning

☐ Återbesök: datum   tid
☐ Telefon: datum   tid
☐ Video: datum   tid
Annan vårdgivare:

Receptet är giltigt max 1 år från ordinationsdatum

Patientfall

- Kvinna, 75 år
- Knäartros
- Hypertoni 150/95 mmHg (medicinerar)
- Bor ensam i lägenhet, våning 3
- Är med i en bokcirkel som träffas en gång/vecka och går ut och handlar två gånger/vecka, är i övrigt mestadels inomhus
- Har inte varit aktiv tidigare och har aldrig tyckt om att träna
- Pulshöjande fysisk aktivitet: 30 min/vecka
- Stillasittande: 10-12 timmar/dag

Recept – fysisk aktivitet

Ordinator / Enhet	Personnr	Datum
	Namn	
	Adress	
	Telefon	

Målsättning

I vardagen

☐ Minska stillasittandet	1:
	2:
☐ Öka vardagsaktiviteten	1:
	2:

Fysisk aktivitet / träning ①

Aktivitet:
☐ Kondition ☐ Styrka ☐ Rörlighet/Smidighet ☐ Balans ☐ Övrigt:
Antal tillfällen per vecka: Antal minuter per tillfälle:
Ansträngningsgrad: ☐ Låg (Borgskala 9-11) ☐ Måttlig (Borgskala 12-13) ☐ Hög (Borgskala 14-17)
Undvik eller var försiktig med:

Fysisk aktivitet / träning ②

Aktivitet:
☐ Kondition ☐ Styrka ☐ Rörlighet/Smidighet ☐ Balans ☐ Övrigt:
Antal tillfällen per vecka: Antal minuter per tillfälle:
Ansträngningsgrad: ☐ Låg (Borgskala 9-11) ☐ Måttlig (Borgskala 12-13) ☐ Hög (Borgskala 14-17)
Undvik eller var försiktig med:

Uppföljning

☐ Återbesök: datum   tid
☐ Telefon: datum   tid
☐ Video: datum   tid
Annan vårdgivare:

Receptet är giltigt max 1 år från ordinationsdatum

Hur går vi vidare?

- Skapa FaR-rutin på enheten
- Följ er statistik över KVÅ-koder
- Uppföljningstillfälle om 6 och 12 månader
- Frågor? Välkommen att kontakta mig:

anna-lena.wendelhag@vgregion.se

Enhet:

FaR-rutin

Samarbete mellan professioner

Uppmärksamma/identifiera otillräcklig fysisk aktivitet

Rådgivande samtal om fysisk aktivitet

Skriftlig ordination

Hänvisning till aktivitetsutbud

Hänvisa vidare till mer stöd

Uppföljning (inklusive bedömning och utvärdering)

Dokumentation

Material

Uppföljning på enheten

Länkar

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

Centrum för fysisk aktivitet

rh.cffa@vgregion.se